

מגדל בבל בדרך מישראל למצרים,

או

"איך לא עושים שלום"

חיים הררי

דורות רבים של ישראלים טענו וממשיכים לטעון, בצדק רב, ששלום בינינו ובין שכנינו, אם יבוא ביום מן הימים, יוכל להיוולד רק ממגע ישיר בין הצדדים, ולא ממתווכים חורשי טוב ו/או רע.

דוגמא מוחשית וקטנה לכך, שלא השפיעה בשום כיוון על משהו חשוב, אבל היתה בה סמליות מרתקת, קרתה בביקורי היחיד במצרים ב-1980.

נשיא מדינת ישראל, יצחק נבון, הוזמן אז על ידי הנשיא סאדאת לביקור ממלכתי במצרים, שכלל, בין השאר, נאום היסטורי בערבית של נשיא מדינת ישראל בפרלמנט המצרי. בנוסף לנחיל העתונאים ואנשי התקשורת שליוו את הנשיא, הוא הזמין פמליה של כתריסר אזרחים ואזרחיות שליוו אותו וייצגו את הכנסת, ואת האקדמיה, המדע, התעשייה, החקלאות, ספרות ושירה, ארגוני עובדים וארגוני נשים, ועוד.

בתפקידי אז כיושב ראש ות"ת במועצה להשכלה גבוהה, הוזמנתי על ידי נבון לייצג את המערכת האוניברסיטאית ואת המדע הישראלי. הביקור היה מרתק, ולא אספר כאן את כל פרטיו ועלילותיו. אבל ערב הביקור, קבלתי תעודה שהיה עלי לשאת על דש בגדי, ובה אני מזוהה כאיש הפמליה של הנשיא נבון וכאורח רשמי של ממשלת מצרים.

כמובן ששמי היה אמור להופיע בתעודה, בין השאר, באותיות ערביות. אני מקבל את התעודה, עוד בישראל, לפני עלייתנו למטוס הנשיאותי, ואני מגלה להפתעתי ששמי הפרטי באותיות ערביות הוא:

שאים (شאים).

כן, באות הערבית שין! לא היה קשה לפענח את מקור הטעות. מישהו דובר אנגלית, או אולי גרמנית, במצרים, או אולי בישראל, ראה את השם חיים וכתב אותו (כמו חיים ויצמן, למשל) כ- CHAIM. מישהו במצרים, שידע דווקא צרפתית, הבין מיד ש-CH היא האות ש' וכך נולד, באותיות ערביות השם "שאים".

וכך האות השמית "ח" הקיימת בעברית ובערבית, עברה לאות "ש" בעזרת תיווך של לפחות שתי שפות אירופיות, שלא היו נחוצות לאיש, במקרה זה, והמילה העברית הפשוטה שמסמלת את רצון תושבי האזור בחיים, הפכה למה שנגזר משורש המזכיר אולי שממה או עשיית שמות או אולי את המילה האנגלית SHAME.